

RESTAURÁTORI JAVASLAT ÉS TERVEZET
A GÖDÖLLŐ, SZABADSÁG TÉR 2. SZÁMÚ ÉPÜLET
(VOLT GAZDATISZTI HÁZ)

födémcseréjéhez kapcsolódó falképre Restaurátori feladatokról

2016. június 29.

Sanctus Lucas Kft. 1094 Budapest, Tompa u. 19. III/18.
Tel: 00-36-22/301-501, 00-36-30/518-4142
E-mail: stlucas.falkep@gmail.com

RESTAURÁTORI JAVASLAT ÉS TERVEZET A GÖDÖLLŐ, SZABADSÁG TÉR 2. SZÁMÚ ÉPÜLET (VOLT GAZDATISZTI HÁZ)

födémcseréjéhez kapcsolódó falképre Restaurátori feladatokról

Helyrajzi szám: 5869

Műemléki azonosító: 7053

Törzsszám: 7041

A leromlott műszaki állapotú épület festett dekorációinak szondázó jelegű kutatását, több fázisban végeztük el. Ezek nem teljességre törekvő feltárások voltak, hanem csupán a festett dekoráció meglétének rögzítésére, kiterjedésének meghatározására, állapotának felmérésére szolgáltak. Feladatunk csupán arra korlátozódott, hogy a több alkalommal tervbe vett felújítás során kell-e festett dekorációval számolni, vagy sem. 2005-ben és 2014-ben pedig a korábbi vizsgálatok során nagy felületen megbontott vakolatok alól előkerült kifestésekre vonatkozóan tettünk javaslatot azok bemutatására.

Eredetileg a kastélykomplexum gazdatiszti háznak épült emeletes barokk épület, – melyet a helyi hagyomány „Testőrlaktanyaként” tart számon – előzetes szondázására 2001 decemberében került sor. Vizsgálatunkat Rostás Péter művészettörténész (Hild-Ybl Alapítvány) levéltári kutatásával párhuzamosan végeztük. Ezt megelőzően viszont már több ponton nagyobb felületen vakolatleverés történt, melyben több rétegű kifestés nyomai bukkantak elő. Szakvéleményünk ekkor csupán arra szorítkozott, hogy az értékelhető festett dekoráció védelmében milyen beavatkozásra van szükség a kivitelezési munkák során. Már ekkor egyértelművé vált, hogy a nagyfokú lepusztultság és a többszöri átalakítás ellenére legalább három korszakból származó kifestéssel számolhatunk.

2001-ben végzett vizsgálataink dokumentációja – *Gödöllő, Szabadság tér 2. sz. épület falképeinek szondázó kutatása. 2001. december* – részletesen foglalkozik az akkor megfigyelt jelenségekkel.

2005 decemberében akkori tulajdonosának (Dimensio Kft.) megbízásából Balázsik Tamás művészettörténész helyszíni építészettörténeti feltárásaival párhuzamosan végeztük el egy nagyobb léptékű szondázást, melynek eredményeként tovább gazdagíthattuk, pontosíthattuk korábbi eredményeinket. Nagy felületeket ekkor sem tártunk fel, mivel a korai rétegeket mindenütt felpikkelték és az épületben kiterjedt beázásokkal, és a levegő páratartalmának állandó változásával kellett számolni, mivel a nyílászárók többségét csak szakadt fóliatakarás fedte, tehát a levegő páratartalma a kintivel megegyező módon állandóan változott. Így ekkor is csupán arra törekedtünk, hogy az egykori festett dekoráció rendszere, periodizációja feltérképezhető legyen legyen. 2005-ben végzett vizsgálataink dokumentációja – *Kutatási dokumentáció a gödöllői, Szabadság tér 2. számú épület (volt gazdatiszti ház) falképeinek elvégzett restaurátori vizsgálatok alapján. 2005. december 14.* helyreállítási javaslatot is tartalmazott. Ekkor végzett megfigyeléseink kis mértékben módosították korábbi datálásainkat, de alapvetően nem változtatott a korábban megfogalmazott periodizáción.

Most összefoglalt javaslataink a Kruppa Gábor építész (KIMA Studio) 2014-ben készített helyreállítási tervéhez kapcsolódó restaurátori programtervünk – *Gödöllő, Szabadság tér 2. számú épület (volt gazdatiszti ház) falképeinek előzetes szondázó*

restaurátori kutatásának dokumentációja. 2014. április 08. — javaslatainak módosított változata, illetve annak jelen koncepcióhoz igazított átalakítása.

Mivel a tervezett munkálatok során sem teljességre törekvő helyreállításra kerül sor, hanem csupán a fedélszék újjáépítését és a zárófödém cseréjére nyílik lehetőség, ezért restaurátori feladataink is csupán dokumentálásra, és az egyes felületek megvédésére, konzerválására szorítkozhat. Dokumentációnkban a helyiségek jelölésénél a Kruppa Gábor építész (KIMA Studio) által rendelkezésünkre bocsátott alaprajzi felmérését használtuk fel a jobb azonosíthatóság érdekében.

HOMLOKZAT

Kastély felé néző nyugati főhomlokzata (1. kép) a XIX-XX. század fordulóján nyerhette el jelenlegi vakolatarchitektúráját, amely alatt a XVIII. századi vakolat csak roncsoltan maradt fenn (2. kép). Barokk vakolatából nagyobb egybefüggő, viszonylag ép részletek ma már csupán a főpárkányon találhatók. Ennek XVIII. századi fehér meszelése a későbbi átfestésektől és kisebb javításoktól eltekintve eredeti állapotában maradt korunkra (3-4. kép). Profilja alig változott, mivel csak ott alkalmaztak durva rákenést, ahol kisebb sérülések, hiányok keletkeztek, illetve a legfelső íves tagozatot laposították ki, mikor jelenlegi fekvő eresztét elkészítették. Mivel a fedélszék és az emeleti zárófödém cseréje során a kifalazott főpárkány komoly veszélyben van, ezért fontosnak tartanánk ennek védelmének megoldását is!

EMELETI HELYISÉGEK

E01 jelű helyiség

Holkere eltér a többi helyiségétől, mivel itt nem közvetlenül a függőleges falazatról, hanem egy kissé kiugratott, - 1,5, 2 cm széles - vállról indul Festésrétegei viszonylag egyszerűek, mindössze két értelmezhető réteget találtunk. Barokk vakolatán első réteggént fehér meszelés készült, melyet megismételtek mielőtt klasszicista díszítőfestése elkészült. Mennyezetén meleg szürke alapszínén tükrös vonalazások választják el a holker zöldjétől (5. kép). Lépcsős holkere alatt egy sötét ritzer fut, alatta viszont csak homogén zöld falmezőket találtunk (6. kép). Központi rozettája megsemmisült. Századfordulós, enyves technikájú festése hasonló kiosztású és színvilágú volt, mint a korábbi, de a későbbi festéklekaparások miatt jóval kisebb felületen maradt fenn. Legutolsó fehér mennyezetfestése ma már alig látható, mivel a beázások, és a levegő páratartalmának állandó változása miatt mindenütt szürke penész borítja a felületet.

Megőrzésre érdemes réteget itt nem találtunk, viszont a bontás előtt a klasszicista réteg dokumentálása javasolt, illetve a holker pontos felmérését is el kell végezni, mivel ez eltér a többitől, csupán a lépcsőház-emeleti folyosó terében található hasonló. Visszaállítása során, pedig eredeti formáját kell reprodukálni!

Eo2 jelű helyiség

Falsíktól 34 cm-re ívelő holkerében és az oldalfalakon három rétegű, kvalitásos díszítőfestést tártunk fel (7-10. kép). Mennyezetének vakolata a holkertől számított 0,5 m-en belül roncsolt, mozaikszerűen összeropedezett állapotú, illetve a II. világháború után készült cementes javítás. Ennek következtében rozettája, rozettái megsemmisültek. Mennyezetén a legfelső értelmezhető réteg egy tört fehér alapszínre festett századfordulós díszítőfestés (7-8. kép). Felpikkelt felületén a sötétzöld oldalfalat lezáró fekete vonalazás felett 18 cm széles, ismétlődő, világoszöld színnel festett, patronált mustra fut (7. kép). Ezt egy 5 cm széles, vörös színű meandersor, illetve egy 10 cm széles indás sorminta kíséri (8. kép). Enyves technikával festették.

Felpikkelt felületén egy vékony, átlagosan 3-4 mm vastagságú vakolatréteg található, amelyre második réteggént a mennyezet keretezéseként széles szürke és fehér sávokat, illetve vastag vörös vonalakat festettek. Enyves technikával készült.

Holkerében és mennyezetvakolatának maradványain egy homogén zöld oldalfalfestéshez tartozó klasszicista dekorációt találtunk. Itt ez a legkorábbi értelmezhető kifestésként. Szürke mennyezetét gazdag plasztikus vonalazás keretezte, míg a holkert egy 15 cm széles sötétebb szürke alapra, három színnel, sablonok felhasználásával 37 cm hosszú palmettákból álló sormintát festettek (9. kép). Kazeines enyves technikában készült. Alatta csak fehér meszelés látszik, tehát úgy tűnik, hogy a XVIII. században itt nem készült még festett dekoráció.

Itt találhatóak a legdekoratívabb holkerfestések, ezért ennek helyszínen történő megtartása indokolt!

Eo3 jelű helyiség

Ebben a helyiségben egymás felett legalább három rétegben található díszítőfestések, de mennyezetén, akárcsak a többi helyiségben nagyrészt csak roncsolt, összeropedezett XX. századi festetlen vakolatokat találtunk. Holkerében a jelentős XX. századi beavatkozás – felpikkelés – ellenére mindenütt felszínre került a dekoratív, rendszerében rekonstruálható kifestés (11-12. kép). Közvetlenül a vakolaton fehér meszelésréteg található, amely csak alapmeszelés lehetett. Erre al secco technikával hordták fel a sávost, tapétát imitáló barokk réteget. 10 cm széles szürke és rózsaszín sávok és 1 cm széles, élénk színű, függőleges vonalak alkotnak szabályos ritmusú rendszert és ezt egy világoszöld alapra festett indás, leveles vízszintes sáv zárja le a holker alatt.

Közvetlenül felette 6,5 cm széles sötét okker és 15,5 cm széles világos okker színű függőleges sávon sablonnal festett filigrán ornamentális sorminta látható. Korábban ezt tévesen későbbinek gondoltuk, mint a felette lévő klasszicista festést, de most megfelelő világítás mellett egyértelműen látható egymáshoz való viszonyuk. Technikája kazeines festés.

Klasszicista rétegén meleg szürke alapszínen egymástól 35 cm távolságra elhelyezett, 2,5 cm vastag plasztikus vonalzással megjelenített, függőleges pálcák láthatók, melynek fejezetét kettéágazó palmettás mustrák díszítik (11. kép). Holkerét valószínűleg az a zöld alapszínű geometrikus mustrákból álló fríz zárta le, melyhez hasonló az Eo4 jelű helyiség északi falán is előkerült. Bizonytalanságunk forrása, hogy a holker indítását teljes hosszúságban átvágja egy széles villanyvezeték, így egymáshoz viszonyított helyzetükről csak a teljes feltárás után mondhatunk biztosat. Kályhafülkéje előtti mennyezetszakaszán a klasszicista réteg nagy palmettájából is

fennmaradt egy nagyobb, erősen lekopott töredék, illetve a századfordulós mennyezetdíszítés szürke alapszínű fehér vonalazása is láthatóvá vált.

Mennyezetfestésének töredékei dokumentálandók, holkerében fennmaradt díszítőfestései megőrzendők!

Eo4 jelű helyiség

Mennyezetvakolata töredezett, összerepedezett, legkorábbi rétege felstokkolt, és csupán a XIX-XX. század századfordulóján készülhetett. Vakolata rendkívüli módon károsodott, roncsolódott, összetöredezett. Több alkalommal felpikkelték. Mennyezetvakolatán kopott, századfordulós díszítőfestés részletei kerültek felszínre (15-18. kép). Tört fehér alapon plasztikus vonalazásból álló tükrös keretezésekről és középpütt a kék szín árnyalataival festett füzéres rozettákról lehet szó.

Holkerében három festett réteget találtunk. A legalább 2-3 cm vastagságban levakolt, kipikkelt klasszicista kifestés alatt legalább három rétegű átfestés fedi a barokk réteget. Sok információnk nincs erről az al secco technikában festett dekorációról, mert a felette lévő rétegeket nem akartuk elpusztítani. Az viszont jól látható, hogy valószínűleg itt is egy tapétát utánzó sávós díszítéssel lehet dolgunk, melyben meghatározó szerepet a zöld szín játszik.

Egyenlőre még nem dönthető el, hogy a holker zöld alapszínű geometrikus mustrái és a felette futó vörös gyűrűsor melyik réteghez tartozik, mert itt is a két felület határát teljes hosszában átvágja a XX. századi villanyvezeték (14. kép). Annyi azonban bizonyos, hogy egy időben készült az Eo3. jelű helyiség ugyanilyen színezésű és mustrájú dekorációjával.

Roncsolt mennyezetfestése dokumentálandó, néhány fontos csomóponti részlete leválasztandó, holkerét díszítő motívumai kifalazásával együtt megőrzendő!

Eo5 jelű helyiség

Falfelületeinek és holkerének nagyfokú roncsoltsága ellenére három korszak jó színvonalú díszítőfestéseit találtuk meg (19-20. kép).

Sávós, tapétát imitáló barokk rétege csak az oldalfalakat díszítette, holkere ekkor fehér volt. Al secco technikában készült. Barokk mennyezetfestése megsemmisült a XIX-XX. század fordulóján történt vakolatcsere miatt.

Klasszicista dekorációja a többi szobáéhoz hasonlóan kazeines technikával készült, de azoknál finomabb és részletesebb. Egyszínű oldalfalához a holkerben rozettás palmettasor kapcsolódik (24-25. kép).

Mennyezetének századfordulós vakolatán enyves technikájú díszítőfestés található, melyet gazdag tükrös keretezés övez (22-23. kép). Külső, 40 cm széles sávja a faltól 40 cm-re indul, majd egy alapszínű, 22 cm széles sáv következik, végül a belső keret 17 cm széles és többszörös vonalazástól övezett. Középpütt egy sablonnal festett 44 cm átmérőjű, filigrán mustrákból álló rozettát tártuk fel, melynek párja az Eo8 jelű szobában került elő (21. kép).

Mennyezetfestése felméréndő, dokumentálandó, rozettája leválasztandó. Holkerének jó színvonalú klasszicista mustrája helyszínen megtartandó!

E06-7 jelű helyiség

E két szobát együtt tárgyaljuk, mivel a XVIII. században egy helyiséget alkotott. Megosztására valószínűleg a XX. század első felében került sor, mivel az ebből a korból származó falfestés már különbözőséget mutat. Al secco technikában festett barokk rétege kiosztásának rendszerében megegyezik a többi sávós, tapétát utánozó barokk réteggel (26-27. kép). Tehát holkerét ekkor nem díszítették, mivel vízszintes lezárása még a holker alatt található.

Klasszicista rétege sokkal roncsoltabb, de rendszer mégis felismerhető. Falainak színezése itt is élénk zöld és a holker alatt indás levél és virágcsokor futott 18 cm szélességben (27. kép). Felette szürke alapszínen fehér vonalazások láthatók, de a hozzá tartozó mennyezetfestés vakolatával együtt elpusztult. Kazeines technikával készült.

Mennyezete a páratartalom állandó változása miatt teljesen bepenészedett, így jelenlegi vakolatán első réteggként megjelenő a századfordulóra keltezhető töredékeiből alig maradt valami. 2005-ben még látható sablonnal festett, enyves technikájú indás festésének maradványai eltűntek. Az viszont biztos, hogy a szoba válaszfallal történt megosztása után készült, mert a mennyezet közepét díszítették.

Az E07 jelű helyiség holkerében található drapp, vonalazásos réteg még befut az osztófal alá, de a kályhafülkénél kisebb felületen fennmaradt réteg már nem. Tehát ez már az E06 jelű helyiség mennyezetfestésével egyidős lehet. Osztófalán értékelhető festést nem találtunk. Bontása javasolt!

Lehetőség szerint további feltárással dokumentálandók a holker és a mennyezet roncsolt töredékei, de megtartását, nagyfokú lepusztultsága miatt nem látjuk indokoltnak.

E08 jelű helyiség

A XVIII-XIX. században az épület legreprezentatívabb helyisége, díszterme lehetett. Barokk kifestése szerencsére nem esett át olyan radikális beavatkozáson, mint a többi helyiségé. A többi terem falképeinél színvonalasabb felületet nem pikkelték fel és nem vakolták be, mint az összes többi helyiségben. Valószínűleg a többi terem klasszicista kifestés idején itt láthatók maradtak a barokk falképek. Mennyezetfestése ugyan megsemmisült, de itt találtuk meg annak jól dokumentálható nyomát, hogy a XVIII. században a holker alatt egy 12 cm széles, vakolatból húzott párkány futott körbe. Faltükreit mindenütt széles ornamentális keretmustra övezte. E tükrök közepére egy-egy szalaggal összekötött levélköteg koszorú övezte grisaille büszt került (33. kép). Az ábrázolt személyek kiléte csak a teljes feltárás után határozható meg, de nem zárható ki, hogy metszetelőképek alapján dolgozott a művész. Analógiák alapján akár a kor híres személyiségei, akár antik államférfiak, filozófusok is megjelenhetnek hasonló módon. Feltárása ugyan nagyon nehéz és aprólékos feladatot jelent, mivel a rajta lévő kemény meszelésréteg alig választható le róla, de ez a ritka ábrázolás mindenképpen megkülönböztetett figyelmet érdemel! Födémcsere estén pedig gondos megvédésükre kell törekedni! Meg kell védeni a mechanikai igénybevételektől és a csapadéktól is!

Századfordulós kifestéséből a mennyezet közepén található rozetta maradványa mára szinte nyomtalanul eltűnt (64-65. kép). Ez egyébként úgy tűnik azonos az E05. jelű helyiség mennyezetén találhatóval.

Itt sem a mennyezetten, sem a holkerben nem maradt fenn értékelhető védendő festett dekoráció, viszont az oldalfalak értékes kifestése miatt a bontási munkák csak restaurátori művezetés mellett végezhetők!

F11, E09-11 Lépcsőház, folyosó, előtér

Az épület legradikálisabban átalakított teréről van itt szó. Erre a jelentős építészeti, szerkezeti munkára feltételezésünk szerint a XIX-XX. század fordulóján került sor. Az architektúra teljes megújítása során új festett dekoráció készült. Mennyezetéhez kapcsolódó lépcsős holkerének kialakítása is ekkor történt meg, akárcsak a szabadon álló pillérek és a közük falazott ívek megépítésére. Földszintről induló lépcsőkájának falait szokatlan kváderfestés díszítette, melyből mára csak az emeleten maradtak töredékek. (36-37, 42. kép). A vörös vonalakkal tagolt felületen a kváderek színe is különböző, egy vörös után egy szürke következik. Ezt a rusztikus felület az emeleti járószint magasságában kettős, vörös színű vonalazással zárták. Lépcsőfordulójának falpillérfejezeteit levésték, de tökéletesen látszik, hogy az megegyezett a szabadon álló pillérékével (37. kép). Felső lépcsőkarján és a folyosón is folytatódott a kváderes díszítés, lépcsős holkere alatt pedig széles vörös vonalazás zárta a kváderfestést (40-41. kép).

Brutális vakolatleverései és a beázások ellenére talán a folyosó oldalfalain még maradt annyi ebből az elegáns díszítőfestésből, hogy rekonstruálni lehessen ezt a dekorációt.

A kivitelezés előtt megfelelő állványzatról kísérletet kell tenni a még meglévő mennyezetfestés vizsgálatára feltárására, dokumentálásra. Amennyiben ez sikerrel jár lehetőség kínálkozik ennek hiteles rekonstrukciójára.

ÁLTALÁNOS JAVASLAT A FESTETT DEKORÁCIÓ FELMÉRÉSÉRE, DOKUMENTÁLÁSÁRA ÉS MEGŐRZÉSÉRE

Mivel a jelenlegi projekt csupán az épület megmentésére, fedélszékének és födémeinek cseréjére korlátozódik, így javaslatainkat is e munkákhoz kapcsolódóan tesszük meg. Felmérő, dokumentáló, állapotmegőrző munkái több szakaszban végzendők el. Sajnáljuk, hogy eredeti csapos gerendafödémei nem tarthatók meg, mivel így eredeti formájában, anyagában nem őrizhetők meg ezek a fontos történeti dokumentumok!

I. Mivel a bontás során megsemmisül a festést hordozó vakolatréteg, ezért a kivitelezési munkák megindulása előtt lehetőség szerint további feltárásokat kell végezni, és dokumentálni a festett dekorációt:

- I.1. Szondázó kutatással, feltárással a termék mennyezetfestését meg kell ismerni legalább akkora felületen, amennyivel a kifestés rendszerének elvi rekonstrukciója elkészíthető.
- I.2. Minden motívumról 1:1 léptékű pauszrajz, illetve mind helyiségben egy-egy, minimálisan a terem negyedét ábrázoló, léptékhelyes rekonstrukciós rajz készítendő. Ahol több réteg is ismerté vált, ott mindegyik réteget ezen a módon szükséges dokumentálni.
- I.3. Fotódokumentáció készítendő a megfigyelt jelenségekről, feltárt részletekről.

II. A bontás miatt megsemmisülő, rozetták és mennyezetfestések egy-egy részletének leválasztása:

II.1. Mennyezetinek középső rozettáinak és falakkal párhuzamosan futó keretezéseinek egy-egy jó állapotú részének teljes feltárása, konzerválása, védőréteges leragasztása.

II.2. Vakolatával együtt történő leválasztása, mely akár végezhető kivitelezés közben a földémbontási munkák során is.

II.3. A leválasztott elemek tárolásra történő előkészítése, deponálása.

III. Kifalazott holkereinek vakolatának elválasztása, a mennyezetektől, és azok alátámasztással történő megvédése:

III.1. A holker értékelhető festéssel már nem díszített részeinek vágókoronggal történő elválasztása a mennyezet vakolataitól.

III.2. A feltárt részek megtisztítása, konzerválása, védőréteges leragasztása.

III.3. Egyszerű dúcolat építése a megvédendő, megtartandó holkerek megtámasztására (restaurátori művezetéssel a kivitelező által végzendő feladat).

IV. A földémbontásnál lassú és szakaszos kézi munkát javasunk. A csapok gondos elvágása után elemenként történő leemeléssel.

V. Földemeinek elbontása után szükség van a festett dekorációval érintett falszakaszok megvédésére, mivel a fedetlen épületben a csapadék visszafordíthatatlan károkat okozhat a már amúgy is a rendkívüli módon károsodott festett rétegekben.

RÉSZLETES JAVASLAT

A még meglévő, de rendkívül veszélyeztetett díszítőfestések megóvásának többféle megoldás képzelhető el. Mivel a rendelkezésre álló anyagi források rendkívül korlátozottak, így a tervezett munkafázisokhoz kapcsolódóan, a még szakmailag vállalható kompromisszumok mellett magunk részéről egy maximális programot javasunk.

- I. A tervezett kivitelezési munkákat megkezdése előtt további kutatásokat, feltárásokat szükséges végezni! Mivel eddig csak lokális szondázásra nyílt lehetőség, ezért most legalább olyan mértékben szükséges bővíteni a feltárt terület nagyságát, hogy a mennyezet-, és a holker festése pontosan felmérhető, dokumentálhatóvá váljon, mivel a mennyezetek és a holkerek kifestésének rendszere ma még pontosan nem ismert. Ezért célzott, kis területre korlátozódó feltárásokkal, rétegenként szükséges tovább vizsgálni a díszítőfestéseket. Minden rétegből annyit szükséges feltárni, hogy a teljes rendszerük megismerhetővé váljon, elvi rekonstrukciója elkészülhessen. E feltárásokat minden esetben mechanikus eszközökkel, szikékkal, lanzettákkal, végezzük, ott viszont ahol vastag XX. századi cementvakolatok találhatók, spaklit és feltáró kalapácsot alkalmazunk. Feltárás után minden teremben elkészíthető egy-egy mennyezeti-, és holker rajz, mely a korszakonként változó dekorációt ábrázolja, illetve minden sablonnal festett motívumról 1:1 léptékű fóliás rajz is készül a dokumentációhoz. Míg a holkerekben több rétegű kifestéssel kell számolnunk, addig a mennyezetek esetében a leírt okok miatt csak XIX-XX. század fordulójára, illetve a XX. század elejére keltezhető festéssel számolhatunk. Lépcsőháza

esetében a megmaradt vakolattöredékeket gondosan fel kell tární, így korábbi eredményeinkkel összevetve készíthető el annak rekonstrukciós terve.

- II. Jelen ismereteink szerint a E03-E05 számú helyiségben található olyan mennyezetfestés, vagy annak jelentős töredéke, melyek a még jó állapotúak és anyagukban őrizhetők meg. Itt a felület gondos megtisztítása, vakolatának megerősítése, szilárdítása és konzerváló anyag megfelelő kiszáradása után 3 rétegű Novtex-es leragasztást kap a felület. Majd megfelelő alátámasztását követően elvégezhető a vakolat sukátúrnáddal együtt történő leválasztása. A leválasztott elemeket gondos csomagolás után megfelelő száraz, védett helyen szükséges deponálni. Ezek az elemek, illetve a rajzi felmérés biztosíthatja a mennyezetfestések hiteles rekonstrukcióját.
- III. Következő munkafázisban a kivitelezői munkák megkezdése előtt el kell készíteni az E02-E05 jelű szobák holkere alatti alátámasztást. Ez az E02 jelű szoba esetében a falsíktól számított 35 cm-t, míg a többi helyiségben csupán 17-20 cm-t jelent. Itt egy megfelelő szilárdságú ácsolatról van szó, mely a biztonsággal stabilizálja a munkavégzés idejére a kifalazott holkereket. Ramonád-szerűen kell kialakítani az íves holker alatti szakaszt, melyre farostlemez szögellendő. Ez biztonságosa alátámasztást jelent. Ahol jelentős egyenletlenségek mutatkoznak, ott poliuretán habbal töltendő ki az üreg, így a mechanikai igénybevételt is rugalmasan felveszi a kitöltő anyag.
- IV. A bontást restaurátori művezetéssel javasoljuk elvégezni, akinek naplózási jogosultságot kell biztosítani. Tapasztalataink szerint e bontási munkáknál nagyon komoly károk keletkezhetnek (lásd a szentendrei Ferenczy Múzeum hasonló jellegű munkái során visszafordíthatatlan károsodás, pusztulás történt).
- V. Különös tekintettel az E08-as szoba feltárt figurális falképek védelmére, de említhetjük az E 02-E05. szobák barokk és klasszicista falfestéseit is, szükségesnek tartjuk a falazat kiemelt védelmét. Mivel a fedélszék és földémbontás miatt a falak védtelenné válnak a nagy valószínűséggel bekövetkező esőzéseknek, így az említett helyiségek falazatait minimál programként vastag fóliatakarással kell megóvni a csapadéktól, mivel a festett dekoráció zöme enyves technikájú! Annak elázása pedig részleges, vagy teljes megsemmisüléséhez vezetne!
- VI. Mihelyt homlokzati állvány áll rendelkezésre a főpárkányát gondosan meg kell tisztítani, majd e tisztított felület pontos felmérését kell elkészíteni! Lehetőség szerint törekedni kell arra, hogy minél több eredeti szakasz maradjon fenn, mely a hiteles rekonstrukció forrása lehet.

Székesfehérvár: 2016. június 29.

B. Juhász Györgyi Lángi József
Oklevél szám: I-17/1985
Kamarai névjegyzék száma: F1-186
MÉK: 21-0166

HOMLOKZATOK

1-2. Délnyugati főhomlokzata és annak jobb megtartású párkányszakasza

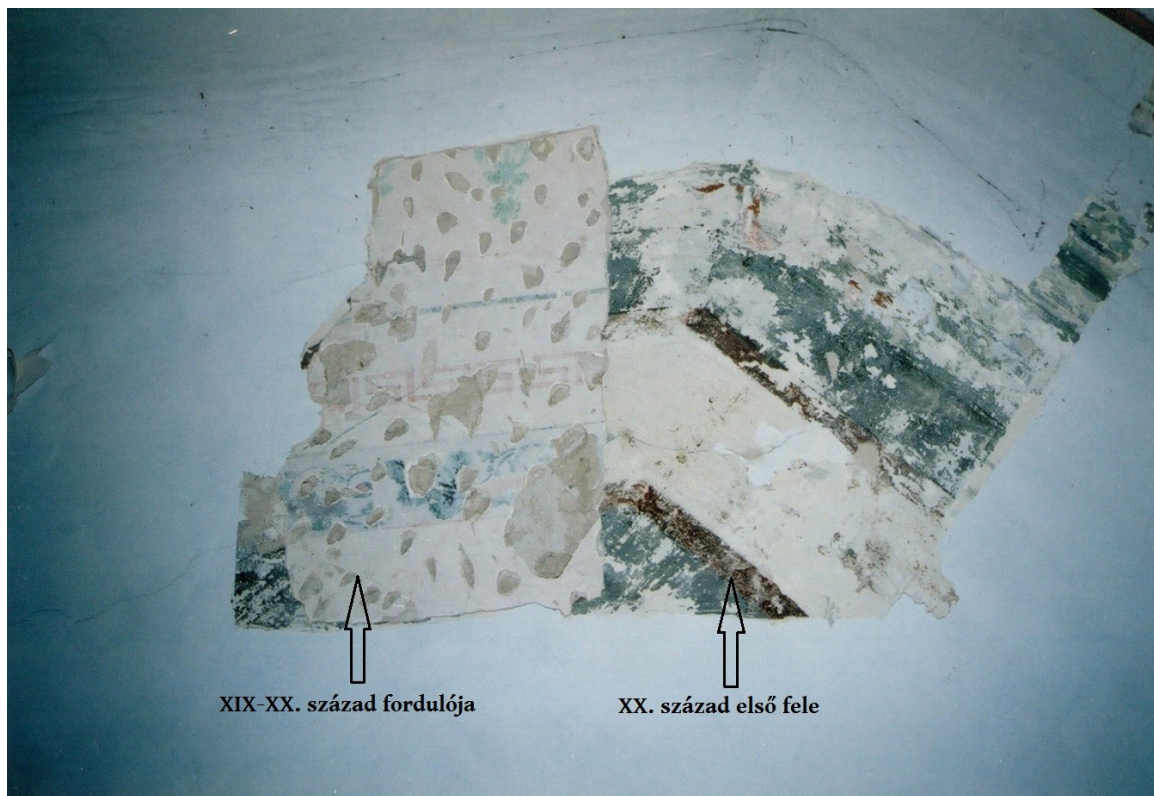
3-4. Északkeleti homlokzatának sérült barokk főpárkánya

EMELET, E01 JELŰ HELYISÉG

5-6. Klasszicista mennyezetfestés és a kályhafülke körül felpikkelt alapszín

EMELET, Eo2 JELŰ HELYISÉG

7-8. Kutatási pont az északnyugati sarokban és a mennyezeten, ahol századfordulós és XX. század elejére keltezhető díszítőfestés maradványok kerültek felszínre

EMELET, E02 JELŰ HELYISÉG

9-10. A holker klasszicista és századfordulós rétege

EMELET, E03 JELŰ HELYISÉG

11-12. XIX-XX. század fordulójára keltezhető réteg a holkerben és a falak klasszicista dekorációja

EMELET, Eo4 JELŰ HELYISÉG

13-14. Klasszicista falfestés és XIX-XX. század fordulójára keltezhető holkert díszítő mustra

EMELET, Eo4 JELŰ HELYISÉG

15-16. XIX-XX. század fordulóján készült mennyezetfestés vakolatleválás miatt előtűnő részletei

EMELET, Eo4 JELŰ HELYISÉG

17-18. Részletek a XIX-XX. század fordulójáról származó mennyezetfestésből

EMELET, E05 JELŰ HELYISÉG

19-20. A párától hámló mennyezetfestések, és a bontási munkák miatt sérült északkeleti fal

EMELET, E05 JELŰ HELYISÉG

21-23. XIX-XX. század fordulójára keltezhető mennyezeti rozetta, és a hozzá tartozó keretezés, a holkerben pedig már a klasszicista fríz látható

EMELET, E05 JELŰ HELYISÉG

24-25. Barokk és klasszicista réteg az északkeleti falon és a XIX. századi fríz részlete

EMELET, Eo6-Eo7 JELŰ HELYISÉG

26-27. A holkert díszítő XIX. századi fríz sérült részlete

EMELET, Eo8 JELŰ HELYISÉG

28-30. 2005-ös felvétel a kutatás idején, ill. most a nagyarányú vakolatleverést követően

EMELET, Eo8 JELŰ HELYISÉG

31-32. XIX-XX. század fordulójára keltezhető mennyezetfestés töredék 2005-ben és napjainkban

EMELET, Eo8 JELŰ HELYISÉG

33-35. XVIII. századi grisaille büszt, a hozzá tartozó tükrös keretezés, és sávos ablakbéllet festés

LÉPCSŐHÁZ

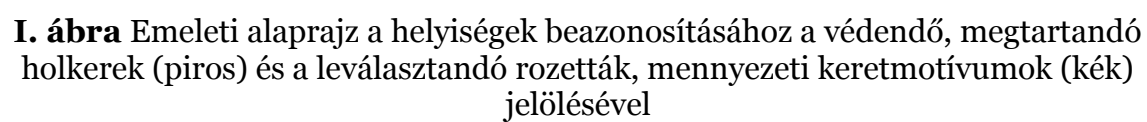
36-37. 2005-ben feltárt századfordulós kváderfestés és a levésett pillérfejezet lenyomata a lépcsőfordulóba

38-39. A lépcsőház beszakadó mennyezetein is maradt fenn XIX_XX. század fordulójára keltezhető díszítőfestés

40-42. XIX-XX. század fordulóján készült mennyezetfestésének töredékei és oldalfalai ahol a brutális a vakolatleverés ellenére is maradtak kváderfestés maradványok

I. ábra Emeleti alaprajz a helyiségek beazonosításához a védendő, megtartandó holterek (piros) és a leválasztandó rozetták, mennyezeti keretmotívumok (kék) jelölésével

II. ábra Keresztmetszet az emeleti helyiségek holkereinek jelölésével